

Nytt om fartøyvern april 2013



DS "Stord I" 100 år

"Stord I" feirer 100 års jubileum i 2013. Markeringsdagen er satt til 22. juni i Bergen. Videre i sommer skal "Stord I" være hedersgjest på Tysnesfest og Halsnesfest og delta på Fjordsteam i Bergen i august. En jubileumbok er også på vei. Boka blir på 200 sider og tar for seg historien til "Stord" fra 1913 og fram til i dag.

"Stord I" var bygd for Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap i 1913, og gikk i rutefart fram til 1969. Veteranskipslaget Fjordabåten overtok båten i 1981 etter at fartøyet i flere år hadde ligget som losjiskip i Oslo. Fram til våren 1987 ble det utført omfattende restaurering, men dessverre ble "Stord I" sterkt skadet under en brann 14 dager etter prøveturen i mai 1987. Gjennoppbygging av båten startet opp, og i august 2005 kunne "Stord I" igjen gå for egen dampmaskin.

Valgkomiteen

Valgkomiteen skal legge fram innstillingen til nytt styre for årsmøtet. Forslag til kandidater til styret kan rettes til valgkomiteen. Komiteen består i 2013 av:

Øyvind Konglevoll, "Stavenes"

tlf: 993 91 904, e-post: konglev@online.no

Cecilie Holm, "Mathilde"

tlf: 952 56 118, e-post: cecilie.holm@fartoyvern.no

Per Inge Høiberg, "Helgøya"

tlf: 951 25 070, e-post: p-iho@online.no

Frist for saker til årsmøte 2013

Årsmøte, søknad om medlemskap eller andre saker som medlemmer ønsker tatt opp på årsmøte må sendes inn til styret innen 1. juni.

Mot ny forskrift for vernede fartøy

Foreningen var i møtet med Riksantikvaren og Sjøfartsdirektoratet i Haugesund 4. mars vedrørende nye forskrifter for skip som er vernet. Sjøfartsdirektoratet presenterte sitt arbeid med regelverket så langt, og både Riksantikvaren og foreningen hadde flere innspill. Sjøfartsdirektoratet tok i mot innspillene til sitt videre arbeid og regner med å ha ferdig et utkast til offentlig høring i mai.

<http://www.sjofartsdir.no/om-direktoratet/aktuelt/nyheter/mot-ny-forskrift-for-vernede-fartoy/>



Jan Welde, styreleder i Norsk Forening for Fartøyvern, riksantikvar Jørn Holme og sjøfartsdirektør Olav Akselsen. Foto: Bjarte Amble.

Formidling av fartøyvern

Foreningen vil videreformidle hva som skjer blant medlemmene. Send gjerne inn oppdateringer og bilder av hva som rører seg. Alt fra aktiviteter, arrangementer, fremgang i restaureringen og andre små meldinger. Vi vil formidle dette videre gjennom facebook, hjemmesider og Nytt om fartøyvern.

Nytt kurs - Fartøyvernets ABC

Helgen 28. – 29. september vil foreningen på ny arrangere Fartøyvernets ABC – et praktisk veiledningskurs i hvordan arbeide med restaurering av verneverdige fartøy. Kurset skal ta for seg befarings- og restaureringsprosjekt, tilstandsrapport, organisasjonsarbeid, hvordan søke midler, dokumentasjon, rapportering osv. Denne høsten vil kurset bli lagt til Østlandsområdet. Mer informasjon vil komme på foreningens hjemmeside og på facebook, og en egen invitasjon vil bli sendt ut.

Landskonferanse 15. februar

Norsk Forening for Fartøyverns konferanse 15. februar 2013 om profilering og markedsføring av medlemsfartøy og deres aktiviteter var svært godt besøkt. Rammen rundt var foreningens årlige landskonferanse for fartøyvern og kystkultur. Merkevarebygging, hvordan

formidle et budskap og hvordan arbeide med sosiale medier var tema for de ulike innleiderne.

Merkevarebygging er vanskelig og kan kreve store ressurser. Likevel kan man med noen enkle grep gjøre en bedre jobb. Finn det som er unikt for akkurat ditt prosjekt sier Petter Dimmen fra Dimmen Design. Gunhild Forselv kom med gode og nyttige innspill i forhold til hvordan formidle et budskap til medier. Her må man ikke bare drive formålsløst rundt i medieverdenen, men ha en strategi for formidlingen og tenke gjennom hva er det du vil si.

Marianne Wiig fra Lokalhistoriewiki orienterte om hva Lokalhistoriewiki er og hvordan fartøyvernere kan legge ut informasjon om sine prosjekter. Dagny Stuedal fra Universitetet i Oslo fortalte hvordan sosiale medier kan brukes av frivillige organisasjoner til formidling av kunnskap og aktivitet. Tilslutt fortalte Viggo Kristiansen en svært levende historie om hvordan venneforeningen til «Gamle Skogøy» aktivt brukte blant annet sosiale medier til å skaffe store penger for å få fartøyet fraktet fra Stockholm og hjem til Norge og Kjeldebotn i Nordland.

Nå er det bare for oss andre å sette ideer og inspirasjon ut i verden!

Lokalhistoriewiki

Lokalhistoriewiki tar vare på historien og formidler denne videre. Sidene administreres av Norsk lokalhistorisk Institutt med hjelp av frivillige og fagfolk. Wikiteknologien gjør nettstedet til en krysning mellom et dynamisk oppslagsverk, et kreativt skriveverksted og et gratis bytteverksted for kunnskap. Derfor passer wikien godt til fartøyvernprosjekter. For å komme i gang må du først registrere deg på: www.lokalhistoriewiki.no. Her kan du også laste ned en brosjyre for hvordan man går fram. Lykke til! Norsk Forening for Fartøyvern ligger på lokalhistoriewiki.

Stilling ledig Bredalsholmen

Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernsenter søker daglig leder. Søknadsfrist er 28. april. For full utlysningstekst følg link: <http://www.norsk-fartoyvern.no/nff/public/>

VM i skreifiske i gamle båter

Helgen 15. – 17. mars var det VM i skreifiske i Lofoten. Av foreningens medlemsfartøy deltok blant annet "Faxsen", "Bolga", "Blomøy" og "Anna af Sand". For å skape blest om fartøyvern sendte foreningen ut en pressemelding om skreifiske fra vernede fartøy. Les presseomtale om skreifiske fra gamle båter: <http://redir.opoint.com/?key=2K9BwNa2CdgXDnOmUJKP>

<http://www.norsk-fartoyvern.no/nff/public/>

Sørlandsseilas med "Mathilde"

NRK 1 har laget en dokumentar fra seilas med "Mathilde". Den første versjonen er på 9 minutter og ble vist på tv i mars. Denne er en del av serien "Glimt av Norge". Det vil også komme en lengre versjon senere. Filmen viser at hvem som helst kan være med å seile "Mathilde". Toktene våre er kjekke for landkrabber, sier skipper om bord Cecilie Holm. I sommer skal "Mathilde" på tokt i uke 26, 28, 29, 30 og 32. Det er blant annet to jentetokt mellom Florø og Selje et ungdomstokt fra Bergen til Nordheimsund og et tokt fra Nordheimsund til Bergen der deltakerne kan ta båtførerprøven. Se filmen her: <http://tv.nrk.no/serie/glimt-av-norge/dksl60003212/07-03-2013>

Kaiavgift i Bergen for veteranbåter

I flere år har de vernede veteranbåtene fått refundert kaiavgiften i Bergen, men så ville Havnevesenet opphøre ordningen fordi den var for ressurskrevende. Kaiavgiften kan komme opptil 180 000- 200 000 kroner årlig for enkelte båter, noe de ikke har inntjening nok til. Etter kraftig påtrykk fra veteranbåtmiljøet har Havnevesenet endret forslaget om at veteranbåtene måtte betale for å ligge ved kai. Dette begrunnes med at de vernede båtene har en positiv markedsføringsverdi for Bergen. Bestemmelsen gjelder for fartøyer som har hjemhavn i Bergen og som står på Riksantikvarens liste over skip med status som vernet. skriver Bergen Tidende: <http://redir.opoint.com/?key=EzDOEOMfwS2hZSdQqD60>

<http://www.bt.no/nyheter/okonomi/Veteranbatene-slipper-a-betale-2854338.html>

Fartøyvernet i Sogn og Fjordane samles

Lokalt i Sogn og Fjordane har alle dei flytande verneverdige veteranbåtene og -skipa møtest for å diskutere eit forum der ein i fellesskap kan løfte fram fartøyvernet i fylket. Vi ser med uro og undring på fylkeskommunen sitt manglande engasjement (og ikkje minst kunnskap), mangelen på ein fylkeskommunal fartøyvernplan, minkande løyvingar og vil sjå på korleis vi i større grad kan sette fartøyvernet på dagsorden som viktig kulturminnevern og dokumentasjon av ein viktig del av vår lokale historie. Det er nødvendig å drive opplæring både ovanfor løyvande fylkesbyråkratar og fylkespolitikarar. Det vart sett ned eit arbeidsutval som fekk mandat til å arbeide vidare med dette, gjennom t.d. faktahefter, seminar og møter. I dette arbeidsutvalet sit underteikna (MS Atløy), Ove Losnegård (MS Stangfjord) og Bjørn Fjellheim (Haugefisk og Kystmuseet). Ein vil også arbeide saman om å få dei fylkeskommunale løyvingane til fartøyvern opp, minimum til tidlegare nivå.

- Sander Ødelien

Les også:
<http://redir.opoint.com/?key=icJMGBwGwA95QDJnhnAK>

Kulturvernpris til Jan Arntzen

Foreningen gratulerer Jan Arntzen, tidligere styreleder, som ble tildelt Fortidsminneforeningens Kulturvernpris for sitt arbeide for kystens kulturminner. Arntzen var tidligere styreleder i Norsk Forening for Fartøyvern og en av ildsjelene blant Hvalers venner. Tidligere har Arntzen mottatt Kongens fortjeneste medalje i gull for sin innsats for kulturlivet. Les mer:

<http://redir.opoint.com/?key=XunNz0AIMK1HoGNSfO93>



Jan Arntzen i skroget til "Mohawk" i 2007. Foto: Hedda Lombardo

Kulturminnedagene 2013

Kulturminnedagene vil i 2013 for andre år gå over flere dager, fra søndag 8. til søndag 15. september. Tema for kulturminnedagene er: "Historiens kvinner og menn – deltagelse, fellesskap og handling". For registrering og mer info se: <http://kulturvern.no/kulturminnedagene/>

Kystens Dag

Har ditt kystlag eller forening et arrangement som passer som et KYSTENS DAG 2013 arrangement? Både små og store arrangementer med "kystprofil" kan søke om å være med. Datoen for Kystens Dag 2013 er 9. juni, men det kan også gis støtte til arrangement i tilliggende helger og uker. Frist for å søke om støtte er 1. mai. Send søknad til: Kystens Dag, Lindesnes fyrmuseum, 4521 Lindesnes. Eventuelt e-post til: anne@lindesnesfyr.no. For mer informasjon se www.kystensdag.no

MS "Nordstjernen" har meldt seg på Fjordsteam i Bergen

"Nordstjernen" vil under arrangementet framstå slik den tidligere var, i Bergenske Dampskipsselskabs farger. Den

vil få plass i Bradbenkshopen framfor BDS sitt gamle administrasjonsbygg. I samme hopen vil M/S "Rogaland", der den også lå den dramatiske dagen i april 1944, og på sørsiden av kaien der "Nordstjernen" ligger vil "Sandnes" ligge, på Natrutekaien slik den gjorde i alle år i natrutten. Det blir et fantastisk og historisk tidsbilde. Det vil bli anledning til å leie lugar ombord i Nordstjernen.

- Øyvind Konglevoll

"Skogøy" inn på Riksantikvarens verneliste

Nå er "Gamle Skogøy" tilbake i Ofoten og skrevet inn på Riksantikvarens liste over vernede skip. M/S «Skogøy» gikk i rute på Vestfjorden fra 1953 til 1983. Foreningen Skogøys Venner sørget i fjor for at tidligere M/S «Skogøy» kom tilbake til Narvik. Samtidig ble det satt i gang et omfattende restaureringsarbeid, på dugnad! Selv om det er langt igjen før «Gamle Skogøy» er ferdig restaurert, anser Riksantikvaren skipets fremtid som så lys at foreningen nå kan feire en plass på Riksantikvarens liste for vernede skip. Les mer om "Skogøy":

<http://www.riksantikvaren.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=135021>

Vil du være kaptein på M/S "Øyeren"

MS "Øyern" trenger kaptein fra 1. mai. Turene går fra Lillestrøm, via Fetsund Lenser og ut til de gamle sagbruket i Gansvika med retur samme vei. Det er sightseeingturer, bestilte bedriftsturer, beversafari m.m. i tillegg til en enkelt ruteopplegg. Minimum fritidsbåtsertifikat og IMO60 sikkerhetskurs. Ta kontakt med Ole Gunnar Berntsen på tlf 918 21 255.

Konsolidering av museum

Har konsolideringen av museum svart til forventningene spør Mette Bleken i kronikk i Hardanger Folkeblad. Med utgangspunkt i Hardanger og Voss Museum og fartøyvern setter hun fokus på hva det vil si for handlingsbåren kunnskap at det er billigere å restaurere i utlandet. Den immaterielle kulturarven er ingenting verdt uten den materielle også er tilstede.

Handlingsbåren kunnskap fordrer at vi har fysisk dokumentasjon som kan studeres og gi veiledning. Vi må ikke miste fortiden på vei mot fremtiden. Folk skal ha ekte varer, ikke kopier og kulisser, skriver Bleken. Les hele kronikken:

<http://redir.opoint.com/?key=r0jpsO5wSXq2BFJXrA60>

Toget i ferd med å gå for norsk fartøyvern

Avisa Fosna-Folket har en artikkel der Olaf T. Engvik hevder at vår historie som en stor og stolt sjøfartsnasjon er i ferd med å smuldre bort. Tilfeldigheter og privat initiativ har vært avgjørende for å berge mange gamle båter, men det kan ikke være slik vi forvalter vår kulturarv. Videre mener Engvik at det er på tide å

etablere et fartøyvernsenter i Midt-Norge lokalisert rundt miljøet ved museet Kystens Arv og veteranbåtmiljøet ved nedlagte Frengen Slip og Motorverksted. Les hele artikkelen:

<http://redir.opoint.com/?key=UqVsOsqBZQFWYFO6EPXI>

”Jelsa” kan være fra 1700 -tallet

”Jelsa”, en kravellbygget jakt, ble antatt å være bygd i Hardanger i perioden 1840-45. Nå viser materialeprøver at tømmeret fra ”Jelsa” er fra 1742. Dermed er jakten 100 år eldre enn først antatt. Det er ikke bare båtens alder som overrasker. Før trodde man at tømmeret var fra utlandet, men nå viser det seg at tømmeret er hogd i Norge på Østlandet. Spørsmålet nå blir hvordan ”Jelsa” skal vernes; Skal den restaureres tilbake til flytende stand, eller skal den bevares på land, enten slik den er nå eller føres tilbake til en tidligere stand? Er det i det hele tatt mulig å dokumentere 1700-tallsfasongen slik at man kan restaurere båten tilbake til original stand? Disse spørsmålene ble diskutert på et seminar på Isegran i Fredrikstad 19. – 20. mars. Les mer og se videorepotasje: <http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.10957189>

Brann om bord RS 1”Colin Archer”

Onsdag før påske brøt det ut brann på ”Colin Archer”. Skadene var begrenset, noen skader bak i båten og sotskader under dekk. Hadde brannen blitt oppdaget en halvtime senere så hadde båten vært overtent. Brannmannskapet var veldig forsiktige under slukningsarbeidet for ikke å tilføre vannskader. Båten er nå på Maritime Center i Fredrikstad, og de er allerede i full gang med reparasjoner. Båten er forsikret og den skal bli som før. RS 1 ”Colin Archer” ble bygd i 1893 av Colin Archer. I dag eies skøyta av Norsk Maritimt Museum og har tilholdssted ved Malmøya i Oslo. Les mer: <http://dittoslo.no/nordstrands-blad/nyheter-nordstrands-blad/redningsskoyta-sleper-redningsskoyta-1.7826072>

Stokkebåten

Stokkebåten fra ca år 240 ble funnet i en myr utenfor Siljan i Telemark i 1927. Analyser viser at den er fra år 240. I dag ligger stokkebåten bortgjemt på et lager på Telemark Museum i Skien. Det er foreløpig ingen planer om å stille den ut da det verken er penger eller plass til den. Heller ikke det nye sjøfarts- og vitenmuseet som åpner i Porsgrunn i september vil ha stokkebåten i utstilling da den ikke vil inngå i rett sammenheng der. Om båten noen gang vil bli stilt ut gjenstår å se. Les mer:

<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostafjells/telemark/1.10973854>

Forliset som ble til opera

Av Kåre Nordgård

I desember 1431 forliste skipet til den italienske adelsmannen Pietro Querini i Biscayabukta. Bare 11 av mannskapet overlever etter å ha strandet på Røst tre uker etter forliset. Beretningen om dramaet som utspant seg har opptatt nordmenn og italienere i hundrevis av år. Det har flere ganger vært tatt initiativ til en eller annen form for kunstnerisk markering av det dramatiske som skjedde den gang, men først den 4. august 2012 gikk drømmen i oppfyllelse. Da ble operaen «Querini» oppført på Røst i et samarbeid mellom profesjonelle og amatører. Forestillingen fikk stor oppmerksomhet med blant annet innslag i Dagsrevyen, flere aviser og NRK Nordland som skrev: ”Tre forestillinger, fire millioner kroner, utsolgte hus og ett eneste ord som samler publikums dom: Fantastisk! Den nyskrevne operaen om Pietro Querinis forlis og redning er en dundrende suksess og nå går veien til utlandet”. Men hvem var denne Pietro Querini og hva skjedde egentlig disse kalde og mørke vinterdagene for lenge siden?



Pietro Querini

Seilasen

Querini var fra Venezia som den gang var en dominerende makt i Middelhavet med en flåte av handelsfartøyer som skaffet republikken rikdom og ære. Querini ville også ha en del av rikdommen og fikk bygget et nytt skip, et bredbygget lasteskip. Sannsynligvis var dette en tremastret Hansa-kogg på cirka 420 dødvekttonn og en lengde på 100 fot. Fartøyet førte råseil på de to forreste mastene, latinerseil på mesanmasten. Mannskapet var på 68 mann, de fleste fra Italia. Fartøyet ble lastet med vintønner og krydder som skulle til Brügge i Flandern der lasten etter planen skulle selges med stor fortjeneste. Den 25. april 1431 la de ut fra Iraklion på Kreta. Turen var forfulgt av uhell. Avreisen ble forsinket og på toppen av dette døde plutselig Querinis sønn som skulle være med til Flandern. Etter mye motvind og langsom seilas i Middelhavet støter de utenfor Spania på et undervannsskjær og får roret ødelagt. Selv om skipet ble kjølhalt og roret utbedret i Cadiz, viste det seg litt senere at rorkrampene var skadet og dette skulle bli skjebnesvangert. Først i august 1431 kommer de til Lisboa og den fryktede Biscaya-bukta ligger foran dem. Det samme gjør høststormene.



Reiserute

Forliset

Utenfor vestkysten av Frankrike kom fartøyet ut for et voldsomt uvær med vind fra øst og sørøst. Stormen brøt rorkrampene løs fra roret og skipet var uten styring. Et nødrør ble rigget til, men også det ble slitt løs og skipet drev for vær og vind. Seilene ble ødelagt og mastene måtte kappes for at ikke skipet skulle kantre. Skipet sprang lekk og det ble besluttet å gå i livbåtene. Querini selv ble med i den største båten sammen med 46 andre sjøfolk, i den andre båten var der 21 sjøfolk. Båtene kom snart fra hverandre og de som var om bord i den minste båten ble aldri sett mer. De fikk med seg noe mat og ikke minst flere kagger vin som proviant. Vi får inntrykk av at det både før og etter forliset foregikk mye drikking blant mannskapet og at noen rett og slett var alkoholisererte. Båten var overbelastet og noe vin og mat måtte snart kastes over bord for at de ikke skulle synke. Dag etter dag kjempet de mot sult og kulde mens de drev nordover med Golfstrømmen. Querini skriver: "Etter hvert begynte folk å dø uten at de på forhånd hadde vist tegn til at de var døden nær. Og for å si det rett ut, de første var de på skipet som hadde gitt seg hen til et utsvevende liv med vindriking og svir. Vi kastet dem straks på sjøen". Noen gav seg til å drikke sjøvann, og de døde straks. Andre drakk urin noe som han mente var den viktigste årsak til at de overlevde.

Landkjenning

I følge Querini gikk de i livbåtene den 17. desember 1431, den 4. januar 1432 fikk de landkjenning på Røst. De strandet på en liten øy utenfor Røst som ikke var bebodd. De fleste mener at dette var Sandøy der det i 1932 ble reist en varde til minne om hendelsen. Andre mener at Querinis beskrivelse av øya stemmer best med øya Storfjellet. Av det opprinnelige mannskapet på 68 mann var det da 21 som levde, men 10 døde senere slik at bare 11 overlevde. Etter nærmere en måned der de livnærte seg av skjell og noe som må ha vært en strandet hval, ble de funnet av lokale fiskere for deretter å tilbringe over tre måneder sammen med folket på Røst.

Oppholdet på Røst

Det er beskrivelsen av denne perioden sammen med lokalbefolkningen som har vært mest interessant for ettertiden. De elleve menn som ved en tilfeldighet ble

funnet ytterst i havgapet i Lofoten kunne ikke godt nok få priset lokalbefolkningen på Røst. På dette lille fiskeværer hadde de 120 innbyggerne tatt i mot de forulykkede sjøfolkene med en menneskelig varme som satte sitt sterke preg på de beretningene italienerne skrev i ettertid. "L' isola di Santi" - frelsens øy, kalte de Røst. Italienerne ble værende på selve Røst fra 3. februar til 14. mai 1432. I denne tiden bodde de sammen med innbyggerne og beretningene om dette gir et unikt innblikk i dagliglivet til et fiskevær i Nord-Norge på 1400-tallet. Querini var et opplyst og nysgjerrig menneske og noterte ned det han så og hørte: "Husene på Røst er runde, laget av tre og med en åpning i taket som er dekket med gjennomsiktig fiskeskin. Her vokser ikke korn, men hver familie holder seg med fra fire til seks kyr til sitt underhold. De lever alle av fisk, for det meste stokkfisk og kveite. Stokkfisken tørkes i sol og vind og blir hard som tre. Når den skal fortæres slås den med en øksehammer. Da blir den trået og senet før det tilsettes smør og krydder for smakens skyld. Klærne er av grov ull som blir kjøpt som klede i Bergen. Sjelden bruker de skinn, mest fordi de vil venne seg til det kalde klimaet. Spedbarna blir lagt nakne under gluggen for at snøen skal falle på dem og herde dem mot kulden. Om våren kom det tallrike flokker av ender og folk plukket egg som de laget pannekaker av. Det smakte godt". Beskrivelsene skiller seg vesentlig fra det vi vanligvis forbinder med dagligliv i "den mørke middelalder". Røstfolket lever godt av fisk og det de dyrker av jordbruksartikler og mange varer skaffer de seg gjennom tørrfiskhandelen. De er renslige og gudfryktige men italienerne sjokkeres over at de ikke passer bedre på kvinnene sine: "I samme rom der mann og hustru lå og sov bodde også vi, og i vårt påsyn kledde kvinnene seg nakne når de skulle gå til sengs. Hver torsdag pleide de å ta badstue og da kledde de av seg i huset og gikk fullstendig nakne til badstuen som lå et steinkast borte. Der blandet de seg med mennene". I midten av mai 1432 begynte de overlevende på en strabasios hjemtur til Italia via Sverige og England. Seinhøstes 1432 kom de elleve tilbake til rike Venezia med sine flotte bygninger og omfattende selskapsliv. Men møtet med de jordnære folkene på Røst hadde gitt varige inntrykk som endret Querinis og mannskapets syn på sitt eget samfunn. "Fra 3. februar til den 14. mai 1432 befant vi oss i paradiset første krets, til skam og skjendsel for Italias riker" skriver de om besøket på Røst. Hendelsene er beskrevet av Querini selv og to av hans menn.



Opera med fiskehjell. Foto: John Inge Johansen

Slektskap

På folkemunne har det blitt sagt at italienerne på Røst etterlot seg mer enn bare minner da de forlot øya. "Når

man møter en mann eller kvinne fra Lofoten eller helst fra Vest-Lofoten, så stanser man gjerne opp og stusser en smule. Han eller hun har så mørkt hår og så brune øyne, de er så vitale i bevegelsene, så rappe i kjeften, så begavede i retning av musikk og teater at de rett og slett minner om siste syden-tur”, skriver Leif B. Lillegaard i sin bok om det som skjedde den gang. Meg bekjent foreligger ikke noen genetiske beviser for nært slektskap med italienerne, men noen stor overraskelse ville det ikke være. Querini skriver jo selv at han er sjokkert over at mennene ikke passet bedre på sine kvinner, og de menneskelige drifter var nok ikke særlig mindre i middelalderen enn de er i dag. Lofotingene synes ikke å ha det minste i mot slike spekulasjoner, det gjør dem bare mer eksotiske. På 1400-tallet gikk den første tørrfisklasten til Italia. Mye tyder på at dette hadde sammenheng med at Querini kom tilbake til Italia og fortalte om ”stoccafisso” fra Røst. Han bidro kanskje til at tørrfisknæringen ble en hovednæring på Røst og til at nesten sytti prosent av tørrfiskeeksporten går til Italia. Byen Sandrigo i nærheten av Venezia er i dag vennskapsby med Røst og en plass i byen (Piazzetta Rost) er oppkalt etter øya. Der avholdes også en årlig tørrfiskfestival i denne byen som er godt besøkt av lofotinger. Kanskje vi om noen år får se og høre om Querini og folket fra Røst på italienske scener? Det arbeides visstnok med slike planer.

Kilder:

Helge A. Wold. I paradisetts første krets

Leif B. Lillegaard: Landkjenning Røst

NRK Nordland

Lofotposten